

Remissvar (SOU 2021:83)

Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter

Sammanfattning

Utredningen har haft i uppdrag att utreda belastningskontroll som en förutsättning för antagning till vissa utbildningar samt ökade möjligheter för avskiljande av studenter från en påbörjad högskoleutbildning.

Utredningen föreslår att belastningsregisterkontroll avseende vissa brott ska införas i samband med antagning till fysioterapeutexamen, läkarexamen, psykologexamen, röntgensjuksköterskeexamen eller sjuksköterskeexamen, och utbildningar enligt förordningen om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till yrkeslegitimation enligt 4 kap. 2 § patientsäkerhetslagen för barnmorska, fysioterapeut, läkare, psykolog, röntgensjuksköterska eller sjuksköterska. Utredningen föreslår också utökade möjligheter att avskilja studenter som förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott samt avskiljande av studenter med klandervärt uppträdande.

Saco studentråd ställer sig överlag positiv till utredningens förslag.

Övergripande kommentar

Saco studentråd ställer sig överlag positiv till utredningens förslag. Saco studentråd delar utredningens bild att belastningsregisterkontroll innebär en begränsning i individens möjligheter till återanpassning till samhället. Samtidigt är det, som utredningen vidare påpekar, befogat att en belastningsregisterkontroll införs inom vissa utbildningar för att upprätthålla förtroendet för välfärden.

Saco studentråd anser att ett system där belastningsregisterkontroller införs måste vara tydligt, transparent och förutsägbart. Saco studentråd ställer sig frågande kring varför vissa legitimationsyrken inom vården har exkluderats från listan på utbildningar där belastningsregisterkontroll kan begäras. Vidare anser Saco studentråd att utbildningar och brott som omfattas av möjligheter till belastningsregisterkontroll bör regleras i lagen. Slutligen anser Saco studentråd att den student som avskiljs från sina studier ska ha möjlighet att söka studiemedel igen när hen har möjlighet att söka vidare studier, om studenten på grund av avstängningen inte kunnat examineras på kursmaterialet.

Kommentarer på särskilda förslag/bedömningar

Förslag 11.4: *En förutsättning för att bli antagen*

- En förutsättning för att bli antagen till vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar ska vara att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott. En bestämmelse med den innebörden ska tas in i högskolelagen.
- Det ska i högskolelagen upplysas om att regeringen kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka utbildningar och brott som avses i bestämmelsen och om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om hur registerkontrollen ska gå till.

Saco studentråds synpunkter

Saco studentråd delar utredningens bedömning att för förutsägbarhet och transparens måste förekomst i belastningsregistret utgöra ett absolut hinder för antagning till de utbildningar där det anses befogat att utföra belastningsregisterkontroll. Antagningen till högskolan måste vara rättssäker och tveksamheter kring varför vissa studenter antas till utbildningar och andra inte bör så långt som möjligt undvikas. Vidare delar Saco studentråd utredningens bedömning att det inte bör vara upp till myndigheterna att besluta kring vilka utbildningar som ska omfattas av kravet till belastningsregisterkontroll. Däremot anser Saco studentråd att det måste vara så förutsägbart som möjligt vilka utbildningar som omfattas av kravet till belastningsregisterkontroll. En mycket olycklig situation uppstår om en student som finns i belastningsregistret har möjlighet att söka en utbildning vid söktillfället men inte kan antas vid antagningstillfället. Därför anser Saco studentråd att vilka utbildningar som ska omfattas av kravet kring belastningsregisterkontroll bör regleras i lagen, snarare än att den befogenheten ges till regeringen.

Saco studentråd **tillstyrker** förslaget första del. Saco studentråd **avstyrker** förslaget andra del. Saco studentråd anser att vilka utbildningar och brott som omfattas av kravet till belastningsregisterkontroll bör regleras i högskolelagen.

Förslag 11.6.3: *Vilka hälso- och sjukvårdsutbildningar ska omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll?*

- I förordningen ska anges att de hälso- och sjukvårdsutbildningar som avses i högskolelagens bestämmelse är utbildningar som leder till fysioterapeutexamen, läkarexamen, psykologexamen, röntgensjuksköterskeexamen eller sjuksköterskeexamen, och utbildningar enligt förordningen om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till yrkeslegitimation enligt 4 kap. 2 § patientsäkerhetslagen för barnmorska, fysioterapeut, läkare, psykolog, röntgensjuksköterska eller sjuksköterska.

Saco studentråds synpunkter

Utredningen föreslår att endast utbildningar till vissa yrken för vilka Socialstyrelsen beslutar om och utfärdar legitimationer bör omfattas av belastningsregisterkontroll. Utredningen menar att det inom vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar är mer påkallat att göra belastningsregisterkontroller än inom andra för att upprätthålla förtroendet till vården.

Saco studentråd delar uppfattningen att belastningsregisterkontroller är mer påkallat inom vissa legitimationsyrken inom hälso- och sjukvården än andra. Samtidigt anser Saco studentråd att det inte är möjligt att på ett tydligt sätt dra en linje mellan vilka legitimationsyrken bör och inte bör omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll. Likaså är det svårt att dra en tydlig linje mellan de inkluderande yrkena som kräver legitimation och yrken som inte kräver legitimation. Hit kan till exempel kuratorer verksamma inom skolan räknas.

Saco studentråd delar utredningens åsikt att det finns goda skäl till restriktivitet kring vilka utbildningar som ska omfattas av belastningsregisterkontroller. Däremot öppnar det föreslagna systemet upp för otydlighet och godtycklighet kring vilka yrken som omfattas av belastningskontroller. Därför anser Saco studentråd att samtliga utbildningar för vilka Socialstyrelsen beslutar om och utfärdar legitimationer bör omfattas av belastningsregisterkontroll.

Saco studentråd **tillstyrker** utredningens förslag avseende de hälso- och sjukvårdsutbildningar som nämns. Saco studentråd anser att listan bör kompletteras med övriga yrken för vilka Socialstyrelsen beslutar om och utfärdar legitimationer.

Bedömning 11.8: Omprövning

- Det finns inte skäl att införa en möjlighet att begära omprövning av beslut om att inte anta en sökande på grund av att denne förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott.

Saco studentråds synpunkter

Utredningen gör bedömningen att det inte ska gå att begära omprövning av beslut att inte anta en sökande på grund av att denna förekommer i belastningsregistret. Saco studentråd delar den bedömningen. Däremot är det i så fall viktigt att systemet är så förutsägbart och transparent som möjligt. Om vilka brott och utbildningar som omfattas av belastningsregisterkontrollen inte är reglerat i lagen kan det skapa osäkerhet om en ändring sker efter en ansökningsperiod men innan ett antagningsbesked. Således bör både vilka brott och vilka utbildningar som omfattas av belastningsregisterkontroll regleras i högskolelagen, för att skapa så stor transparens och förutsägbarhet som möjligt.

Saco studentråd delar utredningens bedömning.

Förslag 13.3.1: *Det ska införas en ny avskiljandegrund som tar sikte på vissa studenter som förekommer i belastningsregistret*

- Det ska införas en ny avskiljandegrund som motsvarar förslaget om nekad antagning på grund av förekomst i belastningsregistret. Det innebär att studenter på vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar ska kunna avskiljas om de förekommer i belastningsregistret avseende mord, dråp, grov misshandel, synnerligen grov misshandel, människorov, något av sexualbrotten i 6 kap. brottsbalken, grovt rån eller barnpornografibrott, om brottet lett till någon annan påföljd än böter.

Förslag 13.4.1: *Det ska införas en ytterligare avskiljandegrund som avser en student klandervärda uppträdande*

- Det ska införas en ny avskiljandegrund som avser en students klandervärda uppträdande. Avskiljandegrunden ska gälla studenter på alla högskoleutbildningar.

Saco studentråds synpunkter

Utredningen föreslår att en student ska kunna avskiljas vissa utbildningar om studenten begår ett särskilt brott under utbildningen eller om studenter uppträder klandervärt. Saco studentråd tillstyrker båda förslagen. Däremot anser Saco studentråd att det öppnar för en problematik om en avstängd student vid ett senare tillfälle inte har möjlighet att återigen söka studiemedel på grund av icke-avklarade kurser. Saco studentråd anser därför att den student som stängs av från en utbildning utan att ha fullgjort sig kursmaterialet ska ha möjlighet att få studiemedel när hen åter har möjlighet att söka utbildningar.

Saco studentråd **tillstyrker** förslagen.

För Saco studentråd

Med vänlig hälsning,

Albert Ohlin
Ordförande

Alva Söderbäck
Ledamot